

Bedreigingen voor MBO'ers op de arbeidsmarkt

De laatste tijd lees ik nogal eens woorden van deze strekking. Het gaat in die artikelen dan met name om de gevolgen van de verdergaande automatisering, mechanisering en robotisering voor de arbeidsmarkt in de (al dan niet nabije) toekomst. Wat me verbaast is dat er nog altijd weinig aandacht is voor de bedreigingen van de arbeidsmarkt voor MBO'ers die er nu al zijn.

Laat ik eerst maar eens even naar onze eigen sector kijken. Ik heb al eens eerder geschreven dat ook MBO-instellingen zelf meedoen aan het verdringen van MBO'ers op de arbeidsmarkt. Onze (vrijwel gratis) BPV'ers zijn als pseudo-werknemer in menige organisatie voor het voortbestaan van die organisatie randvoorwaardelijk. En zo zorgt die er voor dat zijn afgestudeerde collega dat werk niet (betaald) krijgt. Maar de grootste bedreiging komt van de overheden. En dat gebeurt op diverse manieren.

Heel direct zichtbaar is bijvoorbeeld het verlies aan arbeidsplaatsen als gevolg van de bezuinigingen in de zorg waarbij heel veel MBO-banen verloren zijn gegaan. Veel minder zichtbaar is het verlies aan MBO-banen door de overige bezuinigingen en maatregelen van de overheden.

Vrijwilligers rukken op

Door bezuinigingen hebben veel welzijnsinstellingen MBO-personeel vervangen door vrijwilligers. Buurthuizen, sportclubs, maar ook musea, theaters, zorgcomplexen en ziekenhuizen draaien op en zijn soms geheel afhankelijk van vrijwilligers geworden, die de plaats van de betaalde MBO'ers hebben ingenomen. U en ik klaagden niet, want we hebben er immers vaak ook niets van gemerkt. Weet u of de receptioniste bij het ziekenhuis een betaalde kracht is of een vrijwilliger?

Nu is er niets mis met vrijwilligerswerk; dat is er ook altijd geweest. Maar het concurreert natuurlijk wel met betaald (vaak MBO-) werk. De ondernemingsraden van deze organisaties zouden hier in theorie iets tegen kunnen doen, maar die bevinden zich vaak in een onmogelijke positie. Als zonder die (vrijwel) gratis arbeidskrachten de instelling niet meer kan bestaan, komt ook jouw eigen werkgelegenheid in het geding of de werkdruk wordt onhoudbaar hoog voor de betaalde krachten.

Participatiewet

Met de Participatiewet in de hand hebben ook veel overheden mensen met een uitkering “aan het werk gezet”. Dat gaat van ‘verplicht vrijwilligerswerk’ tot het opzetten door gemeenten van hele “*buurt-werkbedrijven*” die (ver onder de marktprijs) het groenonderhoud in de wijk gaan doen, fietsen repareren, reparaties en onderhoud aan woningen verrichten, zorg verlenen, als boodschappendienst of taxibedrijf fungeren en noem maar op. Heel mooi voor de buurt, heel mooi voor de mensen met de kleine beurs, heel mooi ook voor de gemeente, maar heel vervelend voor de MBO'er die een baan zoekt in groenonderhoud, zorg, fietsbranche, onderhoud, handel of transport.

Uiteraard hebben MBO'ers ook last van het langer moeten doorwerken. En “*onze*” MBO-ers, en daar bedoel ik verder niets mee, ook van de toestroom van mensen op zoek naar werk uit andere landen nu de arbeidsmarkt steeds internationaler wordt.

Het punt dat ik wil maken is dat de overheid met de mond belijdt dat ze streeft naar werk voor iedereen, maar in de praktijk heel veel werk juist laat verdwijnen. En ja, dat is vaak nou net het werk dat door MBO'ers werd of wordt gedaan.

Technologische bedreigingen

De nieuwe bedreigingen als gevolg van de technologische ontwikkelingen mogen niet worden genegeerd. Het zal van het MBO antwoorden vragen. Wat heeft de toekomstige deelnemer op de arbeidsmarkt nodig om in die constellatie een betaalde baan te kunnen vervullen? Maar ik ben toch niet zo pessimistisch op dat gebied. Het onderwijs loopt vaak achter op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, dat heeft vaak ook weer met geld te maken, maar past zich wel aan. En ook die aanpassing gaat steeds sneller. Om maar eens een, overigens inmiddels volstrekt uitgeholde, kreet te gebruiken: ik denk niet in bedreigingen, ik denk in kansen!

De vraag of er in de toekomst voldoende werk is voor MBO'ers is niet alleen een vraag rond technische ontwikkelingen. Het is vooral ook een vraag of we als samenleving bereid zijn betaald werk voor MBO'ers in stand te houden of hen liever het werk met behoud van uitkering of als "*vrijwilliger*" te laten doen.

Het eerst is financieel misschien ietsjes goedkoper. Het tweede eerlijker en socialer!

Gijs Jacobse